

VZPOMÍNKY NÁM ZŮSTANOU

(příspěvek k jubileu SPŠS v Liberci)

Rok 1956 v Jablonci n. Nisou, ukončená 8-letá základní škola v rukou vysvědčení a před sebou nutnost rozhodnutí, jak dále naložit se svým životem.

Sporadické návštěvy za rodiči, kteří pracovali v n. p. Plastimat v Jablonci n. Nisou Na hutích na mne udělaly dojem. Vůně nástrojárny a termosetu, bakelitu z lisovny, první kontakt s výrobní konstrukcí podniku, to vše rozhodlo. Chci být strojařem. Průměrné výsledky přijímací zkoušky na jablonecké průmyslovce, snad i pošramocený kádrový posudek otce, který se s vedoucí státostranou nerozešel přátelsky? Kdo ví? Závěr: Nepřijít – pro nedostatek místa. Zklamání, ale co s tím? Ještě zůstává naděje v Liberci.

Konečně, přijetí, následuje radost z poskytnuté šance.

Píše se rok 1956. Od roku 1954 je zprovozněna tramvajová linka mezi Jabloncem a Libercem, autobus mezi městy jezdí několikrát denně.

Hurá, začíná škola! Pro patnáctiletého kluka, který se doposud pevně držel máminy sukně je každodenní dojíždění do 15 km vzdáleného Liberce dobrodružstvím. Těšilo mne, že spolu se mnou jezdili budoucí spolužáci a kamarádi Pepa Havliša, Láďa Šulc a Honza Žalud. Dojíždění, jak se později ukázalo, mělo i své výhody. Přibližně 30-40 minut jízdy do školy se dalo využít na rychlé zopakování učiva, do kterého se předešlý den nechtělo a něco se doučit na písemku nebo ústní zkoušku.

Vzpomenu jednu příhodu, která mi utkvěla v paměti. Z důvodu dojíždění jsem si ráno musel přivstat, takže v pozdním podzimu nebo v zimě jsem vstával za šera nebo za tmy. Jednoho dne jsem si spánek prodloužil. Ve chvatu jsem se oblékl a utíkal co to dalo na „Ruďák“ (Horní náměstí) v Jablonci n. Nisou, abych stihl autobus. Autobus měl zpoždění a tak byl čas vydechnout a podívat se dolů na boty. Hrůza! Jedna černá, druhá světle hnědá! Přes Šaldák jsem proletěl a ve škole jsem se stal terčem posměchu a vtipů. Ale možná se mi podařilo založit novou vlnu „extravagance“.

V blízkosti školy byly pavilóny LVT, škola nabízela pro potřeby výstavy i svoje prostory, v Jablonci výstava skla a bižuterie, obě města žila společenskými akcemi a kulturou.

Mládí, krásné mládí!

První lásky, první zklamání a škola. Chladil, Cortés, Matuška, Gott, Suchý, Štědrý, Vondráčková, Zagorová, Kubišová, Semafor, orchestr Ládi Bareše,

Lidové sady, orchestr Rudy Janovského, taneční, čaje, plesy – hudba a písničky našeho mládí.

Čím jsem starší, tím více si připomínám situace, které se pojí se čtyřmi roky studií.

Vzpomínám kupříkladu na paní profesorku Milušku Kumpoštovou, voňavou, dlouhovlasou, kučeravou blondávu dámu s výraznými brýlemi, které zvětšovaly krásné modré oči. Nosila dobře padnoucí krátkou, tehdy módní sukni.

Ráda sedávala při zkoušení u vyvýšené katedry. Přiznávám s uzarděním, po tolika letech, že bylo velmi těžké, ba až nemožné soustředit se na dění ve třídě. Odpuště nám to paní

profesorko, byli jsme Vámi okouzleni všichni.

Mezi razantní, přísné a suverénní učitele nesporně patřil profesor Zdeněk Říha, vyučující český jazyk a literaturu. Byl sportovcem tělem i duší a při lyžování si přivodil poranění dolní končetiny s trvalými následky. Jeho typická chůze již z daleka signalizovala příchod do třídy, která vždy rázem ztichla.

Nevím, zdali i dnes vítají žáci profesora ve třídě povstáním, za našich časů to byla samozřejmost. Přeletěl svým zrakem celou třídu a ještě dnes zřetelně slyším jeho: ssssednout! Byl přísný, ale fér, měli jsme ho rádi. Můj spolužák Honza Žalud jistě také, zejména, když v rozčilení na něj Říha zvolal po ohlášení nevydařeného diktátu nebo písemky: Žalude, Žalude, vy puknete jako žalud! Když někdo vyrušoval, nebo nedával pozor, leckdy a leckomu přistála na hlavě namočená houba v lepším případě křída, ale kupodivu, většinou trefil!

Vzpomínám na spolužáky a kamarády, kteří nás předešli do věčnosti, Pepu Bobeka, Standu Mráze i Láďu Šulce alias Džafara. Rád vzpomínám na pozdní příchody spolužáka Petra Honců, syna lékárníka ze Smržovky, který dojížděl do Liberce vlakem.

Protože jeho výmluvy na zpoždění vlaku byly po čase podezřelé, zejména profesor Říha neměl pochopení a většinou ho hned zavolal k tabuli. Pokud padly otázky, které Petra zaskočily, jeho houpavý postoj v předklonu a zoufalé i prosebné pohledy do třídy na spolužáky, žádající náповědu, jsou nezapomenutelné. Tímto ho srdečně zdravím do Bostonu, kde žije.

Roky studií a puberty byly poznamenány samozřejmě i hledáním společenského uplatnění a využití talentů. Kdo v čem vynikal poměrně hezky vystihuje naše neoficiální tablo s karikaturami, které vytvořil náš spolužák František Ježek.

Společenské večírky, které naše S4C pořádala střídavě s dívčími třídami Střední ekonomické školy byly doprovázeny programem, soutěžemi a zpěvy, ve kterých vynikal náš „rocker“ František Pohanka, jehož „Chlupatý kaktus“ se stal našim nejoblíbenějším songem. Absolvovali jsme taneční. Také mne přivedly taneční zábavy do tanečního souboru manželů Pindurových v Jablonci n. Nisou, se kterým jsme absolvovali předtančení nebo soutěže. Taneční zábavy a čaje s orchestrem Ladislava Bareše v Lidových sadech, čaje s orchestrem Rudy Janovského v Sebě Tanvald atd. To vše provázelo léta našeho dospívání.

Mimořádnou událostí, která se zapsala do análů školy byla oslava narozenin v naší třídě S4C v roce 1959. Někdy na podzim jsme se ve třídě dohodli, že narozeniny zapijeme lahví vína. Oslavovat narozeniny sodovkou nebo limonádou nám připadlo nedůstojným a tak bylo rozhodnuto. Začali jsme v říjnu a oslavenců bylo šest. V jedné třídě se tak sešlo šest lahví. Odrůdově všehochuť, dokonce dvojčata Jordánovi přinesli i domácí pampeliškové víno. Nemaje zkušenosti s nebezpečím, které alkohol obsažený ve víně udělá se zažíváním mladého organismu i malé doušky opojného vína učinily své. Sedmadvacet výdechů učinilo z naší třídy rázem prostředí slušné hospody. Nepomohlo otevírat okna. Schylovalo se k problému. Měli jsme třídního učitele Rudolfa Novotného, který vyučoval ruský jazyk a kromě své záliby, trestat nevědomost nebo jakékoliv provinění žáků zadáváním opisu nekonečných odborných textů v ruském originále a v českém překladu autora Kulibina (u některých spolužáků šly opisy do stovek stran), nesnášel jakékoliv vybočení ze školního řádu. Nesplnění trestu zapisoval na záložku svého deníku a ihned trest navýšil o další, takže tresty neměly konce.

Po vstupu do třídy mu bylo vše jasné, zalapal po dechu a s výhružnými slovy odešel do sborovny pro zástupce ředitele, kterým byl Bohuslav Průšek. Zástupce to vzal zkrátka, nadiktoval nám do žákovské knížky text, kterým rodičům oznamoval mimořádnou třídní schůzku s rodiči téhož dne. Se slovy, že třídu rozpustí a nedovolí nám maturovat nás vyhnal domů. Hotová POHROMA! Jak nyní naložit s volným časem?

Co bude doma? Pro uklidnění a ochranu svého zdraví před kolapsem jsme se rozhodli odejít společně na KINOČAS, kde se promítali dokumentární filmy. Přiznávám, že si nepamatuji, o čem dokumenty byly, hlavou se jistě všem honily jiné myšlenky, pravděpodobně o vyšším principu mravním!

Nakonec jednoho z nás vyloučili, ale zmaturoval na jiné škole a zbývajících pět nešťastníků-oslavenců dostalo podmíněčné vyloučení do konce roku.

Protože náš osud připomínal osud sedmadvaceti českých pánů popravených v roce 1621 na Staroměstském náměstí v Praze po stavovském povstání, sepsal jsem na paměť „naší poprav“ baladu ze svých a některých parafrázovaných veršů Francoise Villona.

Překvapením pro nás všechny bylo, když z příležitosti setkání - 45. let od ukončení studia na škole vyšel v libereckém periodiku článek Jiřího Langra – Maturanti po 45 letech zapili průšvih.

Snad ani v čase studií jsme si mezi sebou nerozuměli tak, jako je tomu po letech, kdy jsme se jednotlivě uplatnili v různých profesích, oborech a na různých pozicích. Při každém setkání, které se konalo ponejprv vždy po pěti letech, jsme se navzájem čím dále více sbližovali a vzájemně se chápali. Některých našich setkání se zúčastnily také naše manželky.

Významnou úlohu při organizaci setkání sehrával mluvčí třídy Ing. Petr Mucha. Třídní kroniku vedl František Ježek, který zpočátku zabezpečoval i fotodokumentaci. Časem převzal seznam žáků a evidenci setkání Ing. Pavel Hajfler, který kromě toho i fotografoval a chystal zajímavé turistické trasy spolu s horolezcem Pepou Louthanem, abychom duši i tělu dali co jejich jest.

Všechna setkání v Čechách organizoval Ing. Petr Mucha a neměl to vždy lehké, vzpomenu Liberec, Frýdlant, Bedřichov, Jizerky, Doubice, Libverda atd. mnohé za účasti manželek. Nezapomenutelná jsou setkání v Libverdě na „pyžamovém plese“ nebo na Jizerkách, kde jsme absolvovali trasu dlouhou 25 km.

Od roku 2010 uskutečňujeme setkání pravidelně každý rok v měsíci květnu.

Jediným spolužákem, kterého jsme nepotkali od ukončení studia je Ilja Varčev, původem Bulhar, který v současnosti žije v USA městě Atlanta

a je známým fotografem na volné noze. Srdečně ho zdravíme. V zahraničí jsou dále Petr Honců, žijící v USA městě Bolton, který se zúčastnil mnoha setkání i s manželkou. Je také vynikajícím fotografem, který spolupracoval s časopisem National Geographic. Dále Pepa Bušek, Liberečák, žijící v Německu, podnikatel v oblasti odlévání kovů a Manfréd Wild, žijící v Německu, který se z důvodu zdravotních obtíží našich setkání neúčastní.

Mne zavedl osud do slovenské Nitry, kde jsem pomáhal od 1965 při výstavbě plastikářského podniku zaměřeného na aplikaci plastů ve stavebnictví a kam jsem přinesl zkušenosti z libereckého Plastimatu, se kterým jsme dlouhá léta udržovali přátelskou spolupráci. Organizoval jsem některá mimořádná setkání na Slovensku, např. V Nitře, ve

Vysokých Tatrách nebo pod Roháči, která se konala v užším kruhu. K nezapomenutelným mimořádným srazům nesporně patří setkání v Parné na jižní Moravě nebo v slovenském Zuberči.

Nelze popsat všechna setkání, ale je toho na román.

Neseme v sobě molekuly a dědictví školy, která nám dala křídla. Některým k dalšímu studiu na vysoké škole, jiným na vstup do profesního života. Děkujeme dnes rodičům, děkujeme učitelům a profesorům, děkujeme škole.

Přejeme naší škole SPŠS v Liberci do budoucna další úspěšný rozvoj, bohatý, pestrý život a vynikající absolventy.

Je nám ctí, že nejlepší část našeho osudů je spojena s prostředím školy, tříd dílen a laboratoří, že jsme nasáli do svých duší její genius loci.

Vzpomínky nám zůstanou!

František Švec, Nitra, březen 2016